

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

יג א מ"י פ"ב מהלכות
שכירות ה"א א סמג
עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס"י
שלא טע"ף א':
יד ב מ"י פ"א מהלכות
גיבנה ה"א א ופ"א
מה"ל גזילה ואפדה ה"ג ב
סמג עשין ע"א ע"ג טו"ש"ע
ח"מ ס"י שמה טע"ף א וס"י
מעלה ה"א א ופ"ב
ב ג מ"י פ"ג מהלכות
מהלכות שכירות ה"ו ו':
בז ד מ"י פ"ב מהלכות
שכירות הלכה י סמג
עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס"י
שלא טע"ף ג':
ז ה מ"י שם שם ועשין
בשבות וזמ"מ
טו"ש"ע שם סעי' יב':
יח ו מ"י פ"ג מהלכות
טו"ש"ע שם סעי' י סמג
מעשה ה"א א טו"ש"ע
י"ד ס"י שלא טע"ף פב':
י"ז ז מ"י שם פ"ה ה"ל ט
טו"ש"ע שם סעי' ק:
כ ח מ"י פ"ב מהלכות
שכירות ה"א א סמג
עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס"י
שלא טע"ף ד':
כא ט מ"י שם ה"ל ב
טו"ש"ע שם סעי' יא':

אימא דבר הרמש אכיל דלאו בר הרמש. כגון אילנות לא
מיכול ואם תאמר ואמאי לא נילף מחרמש והא ליכא
שום פירכה וי"ל דלהכי לא ילפינן מחרמש משום דהוה שני כחוצים
הבאים כחד דלמאי איתריך קרא למכתב כי תבא ככרם רעך
לילף מחרמש אלא ודאי שני כחוצים
הבאים כחד זינהו ואין מלמדן
וכי דריש מקמה כל צעלי קמה על
כרעך אצטריך כרם להלכותיו
דקאמרינן בסמוך: **אמר רבא**
להלכותיו דתניא ב'. תימה דמכל
מקום למה נכתב כרם דהוה ליה
למכתב כי תבא בשל רעך דהא קמה
קמה דכתיב ו' פעמים דרשינן
כרמייהו חד לרבות כל צעלי קמה
וחד לאדם בתלוש^א והיינו משום דלא
הוה ליה למכתב בקמת רעך אלא
בשל רעך ושמה אצטריך ליה
לשום דרשא:

א"ר רבא ל"מ"ד גזל בותי מותר ב'.
פ"י בקונטרס דפלוגמיהו
בהגזל ומאכיל (ב"ק דף ק"ג) וקשיא
דהתם אפילו מאן דשרי לא שרי אלא
מפועל הלוואה אבל גזילה ממש
מותר כולי עלמא דאסור אלא אורי"י
דפלוגמיהו לקמן בהמקביל (דף ק"א):
ושם דאיכא דשרי גזילתו ממש וא"ת
למאן דאמר גזל כותי מותר מאי
עבדי ליה לקרא דוחשב עם קונהו
דדרשינן בהגזל בתרא (ב"ק דף ק"ג):
דקדק עם קונהו שלא יגלוס עליו
ולא יבא עליו בעקיפין ודרש מהתם
דגזל כולי עלמא וליכא למימר דס"ל
דקרא איירי כשידס תקיפה על
עלמס דאם כן היכי קאמר קרא
דינא ציזול איך ינא ציזול והלא הכותי
לא יניחנו ללאות ויש לומר דהיכא
דאיכא חילול השם מודה דאסור
השכותי בטוח עליו ונותן לו כל שכרו
והוה חילול השם אם היה יולא בחוקה
קודם היובל:

רעך ולא ודאי קודש. דס"ד כי
היכי דשרי רחמנא אסור
גזל שאוכל משל חבירו הכי נמי הוה
אמינא דשרי בשל הקדש תימה דתניא
בפ' ולד חטאת (מעילה דף י"ג.) הפועלים
לא יאכלו רגורות הקדש וכן פרה
לא תאכל כרשיני הקדש ומפיק לה
בגמרא מדכתיב לא תחטוס שור
בדישו דישו שלך ולא דישו של הקדש
ואף אפועלים יליף ליה דה"ל לענין
גמר מלאכה דמעשר לא גמרינן
בפועל אלא מדיש וא"כ רעך למה לי
למעוטי הקדש ועוד למאי אצטריך
רעך ג' פעמים חד ככרם ושנים
בקמה חדד למעוטי הקדש וחד
דריש ליה לקמן (דף פ"ח): לשור
במחוזר ושלישי למאי אהא ולמאן
דדריש לשור במחוזר מקרא אחרינא
גם השני אימר ושמה לשום דרשא
אצטריך ליה:

שבועך ולא אביצה גסה. אי
לאו דכתיב שבועך הוה
ממעטינן מואכלת אכילה גסה
^א דאכילה גסה לא שמה אכילה ולא
הוה דרשינן ואכלת ולא מו"ץ דשמייה

בשעה שאין גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע
מאחר שנגמרה מלאכתו וברבר שאין גידולו
מן הארץ: **גמ'** מנא הני מילי דכתיב ו' כי
תבא בכרם רעך ואכלת אשכחן כרם כל
מילי מנא לן גמרינן מוכרם מה כרם מיוחד
דבר שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה
פועל אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע
בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה לכרם
שכן חייב בעוללות גמרינן מקמה קמה גופה
מנא לן דכתיב ו' כי תבא בקמת רעך וקמפת
מלילות בידך מה לקמה שכן חייבת בחלה
וממאי דהאי קמה דמתחייבת בחלה היא
דלמא כל קמה קאמר רחמנא אתיא קמה
קמה כתיב הכא כי תבא בקמת רעך וכתיב
התם מהחל הרמש בקמה מה התם קמה
דמיחייבא בחלה אף הכא נמי קמה
דמיחייבא בחלה איכא למיפוך מה לקמה
שכן חייבת בחלה כרם יוכיח מה לכרם שכן
חייב בעוללות קמה תוכיח^א וחוזר הדין לא
ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן דבר
שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה פועל
אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע בשעת
גמר מלאכה פועל אוכל בו מה להצד השוה
שבהן שכן יש בהן צד מזבח ואתא נמי זית
דאית ביה צד מזבח וזית במה הצד אתי הוא
גופיה כרם איקרי דכתיב ו' ויבער מגדיש ועד
קמה ועד כרם זית^ב אמר רב פפא כרם זית
אקרי כרם סתמא לא אקרי מכל מקום קשיא
אלא אמר שמואל אמר קרא וחרמש לרבות
כל בעלי הרמש והאי הרמש מיבעי ליה
בשעת הרמש אכול שלא בשעת הרמש
לא תיכול ההוא ו' מואל כליך לא תתן נפקא
תיגח דבר הרמש דלאו בר הרמש מנא לן
אלא אמר ר' יצחק אמר קרא קמה לרבות כל
בעלי קמה והא אמרת קמה דמיחייבא
בחלה הני מילי מקמי דניתי הרמש השתא
דאתי הרמש איתרבי ליה כל דבר הרמש
ואף על גב דלא מיחייב בחלה קמה למה לי
לרבות כל בעלי קמה והשתא דנפקא לן
מחרמש ומקמה כי תבא בכרם רעך למה לי
אמר רבא להלכותיו כדתניא כי תבא נאמר
כאן ביאה ונאמר להלן^ג לא תבא עליו
השמוש מה להלן בפועל הכתוב מדבר אף
כאן בפועל הכתוב מדבר בכרם רעך ולא

בכרם כותי הניחא למ"ד גזל כותי אסור היינו דאיצטריך קרא למישרי פועל
אלא למ"ד גזל כותי מותר השתא גזילה מותר פועל מיבעיא מוקים לה
בכרם רעך ו' ולא של הקדש ואכלת ו' ולא מוציץ ענבים ו' ולא ענבים ודבר אחר
כנפשו כנפש של בעל הבית כך נפשו של פועל מה נפשו אוכל ופסור אף
נפשו של פועל אוכל ופסור שבועך ו' ולא אכילה גסה ואל כליך לא תתן
בשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית אתה אוכל ובשעה שאי אתה נותן
לכליו של בעה"ב אי אתה אוכל^ד אמר רבי ינאי אין הטבל מתחייב במעשר
עד
^ה בכלל אכילה אכל השתא דכתיב שבועך ולא אכילה גסה איימר ואכלת למדרש מיינה ולא מו"ץ:
עד

עד

כגון המנכס בצללים: **מאחר**
שגמרה מלאכתו. כגון נתפרסו עגוליו דמתניתין^א: **ובדבר**
שאין גידולו מן הארץ. כגון החולב בהמותיו והמגבן: **גמ'** מנא
הני מילי. דפועל אוכל במחוזר: **כי תבא ואכלת ענבים.**
לקמן דריש ליה בפועל וסיפיה דקרא
ואל כליך לא תתן משמע אלא לכליו
של בעל הבית תתן אלמא בשעת
גמר מלאכת חיבורן קאי: **כי תבא**
בקמה רעך. וגו' וחרמש לא מניף
אלמא בשעת חרמש קאי: **אסיא**
קמה קמה. והמקשה אומר גזירה
שוה זו כדי להקשות ולומר אימא דלא
אישתעי קרא אלא צמיצת בחלה
כגון קמת מין דגן אכל בקמת קטנית
לא: **מהחל חרמש בקמה.** הוא עומר
הקרב בפסח שהוא בל מן השעורים
שמייצין בחלה: **לד מזבח.** יין
לנסכים וסולת למנוחות: **ואסי נמי**
זית. זהאי דינא דלית זה לד מזבח
והוא שמן למנוחות אבל שאר מיני
אילנות וחרשים לא: **וזית כמה הלד**
אסי. בתמיה. וכי מדרשא צעי
למילפיה הא בכלל כרם הוא: **בשעת**
חרמש. שהוא גמר מלאכה: **מחל**
כליך. כדמפרש לה לעיל ולקמן
קדריש לה הכי: **סינה דבר חרמש**
הוא. כגון קטנית: **דלאו בר חרמש.**
כגון המוסק צימים והגורד בתמרים:
צעלי קמה. העומדים בקומה
בארץ והכל בכלל: **והא אמרם קמה**
דמיחייבא בחלה הוא. כלומר והא
כבר אומרינא דאיכא למילף בג"ש
דבקמה בת חלה קאי: **הני מילי.**
דאיכא למיפוך הוה פרכא: **מקמי**
דדרשינן חרמש. לרבות קטניות:
השתא. דדרשינן חרמש ליתא לג"ש
ואיתרבי קמה לרבות כל צעלי
קמה: **כרם רעך.** ואל כליך לא תתן
אכל כרם כותי תתן: **הניחא וכו'.**
פלוגמא בהגזל ומאכילי^א (ב"ק דף ק"ג):
ולא של הקדש. אסור לאכול: **ולא**
מו"ץ. היין חזוק החרמיים: **ולא**
ענבים ודבר אחר. לטבול ענבים
במלח למתקן שיאכל הרבה: **כנפשו.**
כאילו הן שלך: **מה נפשו אוכל**
ופסור. מן המעשר דהא לא נגמרה
מלאכתו למעשר דתנן (מעשרות פ"א
מ"ו) יין משירד לבור: **אף פועל**
אוכל ופטור. ולא אמרינן הואיל
דנאגריה אכיל על כרחו של בעל
הבית הוה ליה כמקח ומקח קוצעת
למעשר אף דבר שלא נגמרה מלאכתו
כיון דזבניה אחשייה: **אין הטבל**
מתחייב. אפילו מירחו צככי צדשה:
פני

1 כי תבא בכרם רעך
ואכלת ענבים כנפשוך
שבועך ואל פליך לא
תתן. דברים כג כה
2 כי תבא בקמת רעך
וקטפת מלילת ב"ךך
וחרמש לא תניף על
קמת רעך. דברים כג כו
3 שבועה שבעת תספר
לך מחלה דרמש בקמה
תחל לספר שבועה
שבעות. דברים טו ט
4 ויבער אש בלפידים
אש ויבשר קבמות פלשתים
ויבער מגדיש ועד קמה
ועד כרם זית.
שופטים טו ה
5 בימות התן שפיר ואל
תבוא עליו השמש כי
עך הוא ואליה הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליו אל יי ויהיה כך
דברים כו טו
חטא:

מוסף רש"י
ואל כליך לא תתן. מנאן
שלא דברה מורה אלא בשעת
הצלי, בשעה שאתה
נותן לכליו של בעל
הבית. אבל אם שכרו לעדו
ולקשקש אינו אוכל דברים
בג"ה. אין הטבל
מתחייב במעשר. מן
המורה. אבל אכילה קצת
אסור לטבל מדרשנן (ברכות
ד"ה).

מוסף רש"י
ואל כליך לא תתן. מנאן
שלא דברה מורה אלא בשעת
הצלי, בשעה שאתה
נותן לכליו של בעל
הבית. אבל אם שכרו לעדו
ולקשקש אינו אוכל דברים
בג"ה. אין הטבל
מתחייב במעשר. מן
המורה. אבל אכילה קצת
אסור לטבל מדרשנן (ברכות
ד"ה).